

LEOPOLD
ή κόβοντας τα δάχτυλα του κοινού

Από το θεατρικό κείμενο στο σανίδι

Δημιουργική εργασία του Νικόλα Σεβδαγιάν
Α΄ Λυκείου

**ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΑΘΗΝΩΝ**

Επόπτρια: Κατερίνα Κυριακού
Σχολ.έτος 2016-2017

Α . ΤΟ ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΟ

Θανάσης Τριαρίδης

Leopold ή κόβοντας τα δάχτυλα του κοινού

Θεατρικό έργο σε μία πράξη

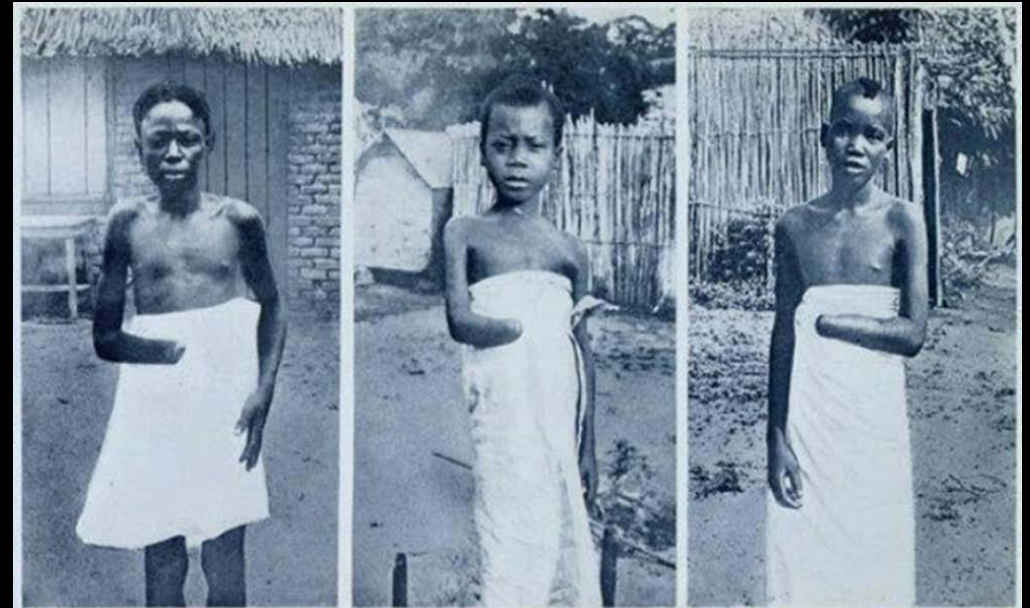
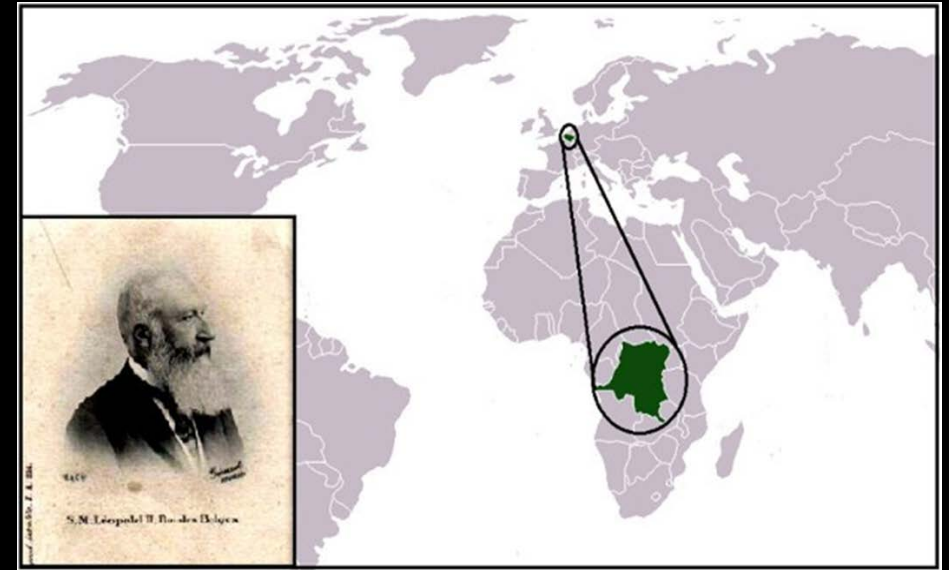
2017

Ποιος είναι ο Leopold;

Ο Leopold είναι ο Λεοπόλδος Β΄ του Βελγίου (1835-1909), γνωστός και ως σφαγέας του Κονγκό (σημερινό Ζαΐρ).

- 1885: Στη διάσκεψη του Βερολίνου του παραχωρείται ως ατομική ιδιοκτησία το Κονγκό, δηλαδή το τροπικό δάσος και αχανείς εκτάσεις από δέντρα καουτσούκ. Ακολουθεί η υπερεκμετάλλευση των καουτσουκόδενδρων από τις εταιρείες του Λεοπόλδου.
- Με τη δικαιολογία ότι δεν ήταν αρκετά παραγωγικοί, χιλιάδες ιθαγενείς σκλάβοι καθημερινά μαστιγώνονται, εκτελούνται ή ακρωτηριάζονται με διαταγή του ίδιου του Λεοπόλδου.

Ο Λεοπόλδος πέθανε το 1909 μισητός από το λαό του. Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του είχε εξολοθρεύσει 10.000.000 ιθαγενείς σκλάβους.

Ποιος θυμάται τον Λεοπόλδο σήμερα;

Ο Θανάσης Τριαρίδης (1970-) είναι θεατρικός συγγραφέας, αρθρογράφος και επιμελητής εκδόσεων, σεναριογράφος ντοκιμαντέρ κ.ά. Επίσης, ακτιβιστής του Δικτύου DROM για τα κοινωνικά δικαιώματα των Τσιγγάνων.

Θεατρικά έργα:

Historia de un amour ή τα μυρμήγκια (2011)

Μένγκελε (2012)

Οιδίνους (2013)

Zyklon ή το πεπρωμένο (2014)

Lacrimosa ή το απέπρωτο (2014)

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- Οι «Λ» ή «44ALL» (διαβάζεται four for all), δηλαδή οι «Λ1», «Λ2», «Λ3» και «Λ4», που έχουν κερδίσει σε ένα διαγωνισμό εκφραστικότητας και πειθούς.
- Οι «θεατές», που είναι ο καθρέφτης του κοινού της παράστασης.
- Ο «παρουσιαστής».

1η συνθήκη : η είσοδος του θιάσου

Τα φώτα ανάβουν στη σκηνή και μπαίνουν δεκατρείς ηθοποιοί. Χωρίζονται σε τρεις ομάδες: είναι οι «Λ», «οι θεατές» και «ο παρουσιαστής».

2η συνθήκη: θέατρο εν θεάτρω

Οι «Λ» παίζουν ένα παιχνίδι με καρτέλες οι οποίες «κρύβουν» ένα ιστορικό πρόσωπο. Το πρόσωπο αυτό με τις πράξεις του ή τις αντιλήψεις του έχει επηρεάσει θετικά ή αρνητικά τις ζωές ομάδων ανθρώπων ή και ολόκληρων λαών, όπως για παράδειγμα ο Gandhi ή ο Hitler. Οι «Λ» απευθύνονται σε έναν από τους «θεατές», ο οποίος επιλέγει τυχαία την κάρτα με τον Λεοπόλδο. Απαράβατος όρος μεταξύ «θεατών» και «Λ» είναι η ειλικρίνεια. Οι «Λ» αφηγούνται από διαφορετική οπτική γωνία ο καθένας τη ζωή του Λεοπόλδου σε αλληλεπίδραση με τους «θεατές». Κάθε φορά που παραβιάζεται ο όρος της ειλικρίνειας ένας «θεατής» ακρωτηριάζεται ή θανατώνεται. Τελικά θα απομείνουν ζωντανοί 3 «θεατές».

3^η συνθήκη: ήταν όλα μία *performanς...*

Ξαναγυρίζουμε στην 1^η συνθήκη. Δεν υπάρχουν ούτε «Λ», ούτε «παρουσιαστής» ούτε «θεατές». Οι 13 ηθοποιοί απευθύνονται από τη σκηνή προς το (πραγματικό) κοινό. Του εκμυστηρεύονται ότι δεν έγιναν φόννοι ούτε κόπηκαν δάκτυλα. Επρόκειτο για μια παράσταση που είχε σκοπό να προβληματίσει το κοινό. Στο τέλος όλοι οι ηθοποιοί τραγουδούν την άρια του Ναδέρ από την όπερα «Αλιείς Μαργαριταριών» του Μπιζέ και βγαίνουν από τη σκηνή. Τα φώτα σβήνουν.

ΤΟ ΥΦΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Ο Τριαρίδης χρησιμοποιεί γλώσσα λιτή και καθημερινή, χωρίς κοσμητικά επίθετα και λογοτεχνικές εξάρσεις, η οποία μάλιστα σε ορισμένα σημεία γίνεται ιδιαίτερα πειστική με την χρήση βωμολογιών που χρησιμοποιούμε καθημερινά. Το ύφος του είναι αφενός διδακτικό, καθώς χρησιμοποιεί ορισμούς, ερωταποκρίσεις, αφήγηση ιστορικών γεγονότων και λογικές επαγωγές, αφετέρου ειρωνικό – ειρωνεύεται τους «θεατές» (π.χ. δίνοντας σε κάποιον το όνομα Φωστήρας) και τους αντιμετωπίζει σαν μαθητές. Τέλος, αξιοποιεί πολύ συχνά τις παύσεις.

ΣΧΟΛΙΑ - ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Το έργο είναι ένα σύγχρονο δράμα με τραγική κορύφωση, που σοκάρει τόσο με τη βιαιότητα των σκηνών του όσο και με τα μηνύματά του και τους συνειρμούς που προκαλεί στον θεατή. Είναι ένα χαστούκι στον σύγχρονο πολιτισμό, στην επιστήμη, στην πρόοδο και την ανάπτυξη. Είναι η ίδια η ιστορία του ανθρώπου και των δημιουργημάτων του πάνω στη γη.

Ο Λεοπόλδος ήθελε να μεγιστοποιήσει την παραγωγή του καουτσούκ. Για να πραγματοποιηθούν οι στόχοι του έπρεπε να δουλεύουν οι ιθαγενείς του Κονγκό και, για να δουλεύουν παραγωγικά, θέσπισε ποινές που τις εκτελούσαν οι μισθοφόροι του. Έβαζαν το χέρι σε ένα τραπέζι και το έκοβαν με μια ματσέτα. Μονοκοπανιά, από τον αγκώνα. Και έτσι χρειάστηκαν να κοπούν πολλά μαύρα χέρια για να μάθουν οι σκλάβοι να δουλεύουν «σωστά». Αλλά τι σημασία έχει πόσα; **Σημασία έχει τότε μας πήραν οι γονείς μας το πρώτο μας ποδήλατο.**

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Όλοι έχουμε κάνει ποδήλατο στη ζωή μας, το ποδήλατο με τις καουτσουκένιες ρόδες. Πόσοι από εμάς χρησιμοποιούμε επίσης καθημερινά το αυτοκίνητο με τις καουτσουκένιες ρόδες του; Το αεροπλάνο που κατεβάζει τις ρόδες από καουτσούκ; Είναι μεγάλη αίσθηση ανακούφισης, όταν κατεβαίνουν οι ρόδες. Καταλαβαίνουμε ότι φτάνουμε στο έδαφος. Αν δεν υπήρχε ο Λεοπόλδος, τίποτα από όλα αυτά δεν θα υπήρχε. Ο πολιτισμός μας θα ήταν λειψός, κολοβός.

1ο ερώτημα

Πιστεύετε ότι τελικά οφείλουμε τον πολιτισμό μας στον Λεοπόλδο, σαν να λέμε **είμαστε όλοι καουτσουκάνθρωποι;**
Είναι πατέρας μας ο Λεοπόλδος;!

2ο ερώτημα

Όσοι δεν πιστεύετε αυτά που σας είπαμε πιο πάνω θα ξαναπηγαίνατε βόλτα με το αυτοκίνητο; Θα ανέβαινατε ποτέ ξανά σε αεροπλάνο; Θα μαθαίνατε στο παιδί σας ποδήλατο;...

Β. ΣΤΟ ΣΑΝΙΔΙ

7^ο Φεστιβάλ Εφηβικού Θεάτρου

Ομάδα Grasshopper Youth

Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Ιδρύματος Ωνάση
6-9 Απριλίου 2017

Σκηνοθεσία: Κατερίνα Σκουρλή
Βοηθός σκηνοθέτη: Φένια Σχοινά
Σκηνικά-Κοστούμια: Άρτεμις Φλέσσα
Επιμέλεια κίνησης: Ευγενία Χαχάγια

Παίζουν: Σαβίνα Αλεβιζάκη, Αναστάσης Γεωργούλας, Αλίκη Κακολύρη,
Χρήστος Κυπριώτης, Δήμητρα Μαυροπόδη, Σάμπα Μπαλαχασβήλι, Δάφνη
Νομίδη, Μανώλης Πέππας, Άκης Ρηγόπουλος, Νικόλας Σεβδαγιάν,
Φωτεινή Σιβρή, Αφροδίτη Σκορδαρά, Ιάσοντας Στασινός.

Η σκηνοθέτις Κατερίνα Σκουρλή απαντά στις ερωτήσεις μας:

- Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσατε;

Το έργο που μας έγραψε ο Θανάσης ήταν από μόνο του πολύ δύσκολο. Αυτή η βιαιότητα των θανάτων, τα βασανιστήρια, το κόψιμο του δάχτυλου ήταν πολύ δύσκολο να αποδοθεί με τον σωστό τρόπο, έτσι ώστε να βγει «αληθινό». Αυτό ήταν και η μεγαλύτερη πρόκληση. Γι αυτό και από τις πρώτες πρόβες ασχοληθήκαμε με το κινησιολογικό κομμάτι του έργου. Παράλληλα όμως, υπήρχε και το πρόβλημα του λόγου. Αυτό αφορούσε περισσότερο τους «44ALL», οι οποίοι μιλούν πιο πολύ από τους «θεατές».

- Ποιος είναι ο στόχος σας γι' αυτή την παράσταση;

Ο στόχος μου γι' αυτή την παράσταση είναι τα παιδιά της grasshopper να δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους και να περάσουν καλά. Αυτό βέβαια είναι άσχετο με το αν η παράσταση θα αρέσει στο κοινό. Αυτό που έχει πετύχει η ομάδα όλο αυτό το διάστημα είναι πολύ μεγαλύτερο από το αν κάποιος θεατής θα μείνει ικανοποιημένος από την παράσταση. Το σίγουρο είναι ότι από αυτό το έργο ο θεατής θα προβληματιστεί.

Η βοηθός σκηνοθέτη Φένια Σχοινά μας λέει:

Πώς είναι να συνεργάζεσαι με εφήβους;

Φέτος είναι η πρώτη χρονιά που συνεργάζομαι με εφήβους και στ' αλήθεια οι δυνατότητες αυτών των παιδιών πάνω στη σκηνή είναι μοναδικές. Ποτέ δεν περίμενα κάτι τέτοιο. Οι ώρες των προβών ήταν πολλές και το έργο, που γράφτηκε ειδικά για εμάς, πολύ απαιτητικό. Δεν ήμουν σίγουρη αν θα μπορούσαν να αντεπεξέλθουν. Πραγματικά είναι μια μοναδική εμπειρία που θα ήθελα να ξαναζήσω.

Ο συγγραφέας Θανάσης Τριαρίδης μας απαντά:

- Γιατί επιλέξατε την άρια από τους “Αλιείς Μαργαριταριών”;

Καθ' όλη τη διάρκεια του έργου και ειδικότερα μετά τον πρώτο φόνο επικρατεί μεγάλη ένταση μέσα στην αίθουσα. Ακολουθούν κι άλλοι φόννοι και πολλά βασανιστήρια. Είναι λογικό οι «44ALL» να θέλουν αφενός να ηρεμήσουν τους «θεατές» (και το κοινό), αφετέρου να ανακτήσουν και οι ίδιοι δυνάμεις, για να μπορούν να συνεχίσουν. Γι' αυτό επιλέχτηκε και η συγκεκριμένη άρια, που είναι ένα πολύ «χαλαρό» κομμάτι, αλλά και συγκινητικό ταυτόχρονα, που σίγουρα αλλάζει τη διάθεση όσων την ακούν.

Ακολουθεί ένα βίντεο με συνεντεύξεις των εφήβων ηθοποιών.

Οι ερωτήσεις που τους τέθηκαν ήταν :

1. Ποιο είναι το όνομά σας και η ηλικία σας;
2. Ποιος είναι ο χαρακτήρας σας στο έργο;
3. Πείτε μια λέξη ή φράση που συνοψίζει τον χαρακτήρα που υποδύεστε;
4. Πείτε μια λέξη ή φράση του έργου που θα θέλατε να μεταφέρετε στο κοινό σας;